

JAARLIJKS CONGRES – HOOGBEGAAFDHEID 5^E EDITIE

29 Oktober 2020

Het jaarlijks congres over hoogbegaafdheid staat dit keer in het teken van 'de hoogbegaafde als geheel'.

Wie denkt aan iemand die hoogbegaafd is, denkt in de regel als eerste aan iemand met een erg hoge intelligentie. Maar een hoogbegaafde is eerst en vooral een persoon. Sterker nog, of iemand hoogbegaafd mag heten, hangt niet alleen van diens intelligentie af, maar ook van zijn of haar persoonlijkheid. Creativiteit en doorzettingsvermogen zijn bijvoorbeeld ook belangrijke kenmerken van hoogbegaafdheid. Tegelijkertijd hebben hoogbegaafden ook relaties met anderen, hebben ze een gevoelsleven en groeien ze op in een bepaald gezin binnen een bepaalde cultuur. Ook kunnen ze last hebben van dezelfde problemen waar andere mensen tegenaan lopen, zoals bijvoorbeeld het opgroeien in een kansarm gezin. Of ze hebben een vorm van autisme of andere ontwikkelingsproblematiek. Dat ze soortgelijke problemen ervaren betekent echter niet dat ze altijd met het reguliere onderwijs-, zorg- en hulpaanbod geholpen kunnen worden, want hun hoogbegaafdheid is wel vaak een belangrijk en bepalend aspect in het vinden van oplossingen. Dit jaar staan we dus extra stil bij alle aspecten van het hoogbegaafd-zijn en niet slechts de cognitie.

Op het congres zal meer de diepte opgezocht worden dan in de eerdere edities. De sprekers van het plenaire ochtenddeel zullen in de middag ieder een verdiepende deelsessie verzorgen die verder bouwt op hun bijdrage in de ochtend.

Doelgroep

Dit congres is bedoeld voor iedereen met een hbo- of academisch werk- en denkniveau die beroepsmatig te maken heeft met hoogbegaafden.

Leerdoelen

- De opvoeding van hoogbegaafde kinderen: wat moeten ouders weten, wat ze zelf kunnen en wat in de omgeving aangepast moet worden;
- Welke rol mentale sterkte, helpend onderwijsaanbod en een stimulerende omgeving spelen in de drijfveer van hoogbegaafden om te presteren op de middelbare school;
- Emotieregulatie bij hoogbegaafden en de consequenties daarvan voor het onderwijs, de begeleiding en de hulpverlening;
- De concrete invulling van onderwijsinterventies voor hoogbegaafden in het voortgezet onderwijs;

- De rol van communicatie in de opvoeding van het hoogbegaafde kind, ook in relatie tot talentontwikkeling;
- Inspelen op de schijnbaar tegenstrijdige behoeften van 'dubbel bijzondere' hoogbegaafde leerlingen;
- Het vergroten van talentontwikkeling, schoolresultaten en schoolsucces bij cognitief getalenteerde leerlingen met een minder bevoorrechte achtergrond.

Programma

Elke bijdrage bedraagt circa 60 minuten.

Prof. Dr. Ir. Kathleen Venderickx

Bijdrage: Opvoeden van hoogbegaafde kinderen

Kathleen heeft een internationaal topsportverleden. Ze levert pionierswerk in de ontwikkeling, aanpak en begeleiding van vele duizenden hoogbegaafde jongeren en volwassenen. Kathleen staat mee aan het hoofd van Exentra, het expertisecentrum hoogbegaafdheid in Antwerpen en ze is als gastprofessor verbonden aan de leerstoel hoogbegaafdheid aan de Universiteit van Hasselt.

Ouders zijn zeer nauw betrokken bij de ontwikkeling van hun kind. Uit onderzoek en onze jarenlange ervaring is gebleken dat een aantal cruciale inzichten kunnen helpen om deze zo optimaal mogelijk te laten verlopen. Ouders nemen de voornaamste rol in voor de ontwikkeling van de talenten van hun kind. Dit betekent dat ouders moeten weten wat hun kind nodig heeft, welke acties ze zelf kunnen uitvoeren en waar een omgeving moet uitgebouwd en aangesproken worden om het potentieel van hun kind aan te boren.

De eerste lezing geeft algemene inzichten waar de tweede presentatie een verdieping geeft in de cruciale rol van communicatie in de opvoeding van het hoogbegaafde kind en de daaraan onderliggende mechanismes alsook de rol van communicatie in de stimulering van talentontwikkeling.

Prof. Dr. Tessa Kieboom

Bijdrage: De hoogbegaafde leerling op de middelbare school: een uitdaging!

Tessa is specialist in hoogbegaafdheid en directeur van Exentra – expertisecentrum rondom hoogbegaafdheid- in Antwerpen.

In de eerste presentatie wordt de hoogbegaafde leerling in het voortgezet onderwijs onder de loep genomen. Hierbij wordt dieper ingegaan op de drijfveer om te presteren, welke onderwijsinterventies helpend zijn en hoe de omgeving van de hoogbegaafde leerling het meest optimaal kan omgaan met de soms niet zo evidente link met studeren. Hierbij komt ook de mentale sterkte aan bod.

In de tweede presentatie is aandacht voor een meer concrete invulling van de onderwijsinterventies en is er ruimte voor vragen en casuïstiek.

Drs. Eleonoor van Gerven

Bijdrage: Emotieregulatie bij begaafde leerlingen

Eleonoor van Gerven studeerde pedagogiek. Na enkele jaren aan de Radboud Universiteit werkzaam te zijn geweest begon zij begin jaren negentig haar eigen onderwijsadvies- en opleidingspraktijk Slim! Educatief.

Zij ontwikkelde o.a. de geaccrediteerde post-hbo-registeropleidingen Specialist Begaafdheid; Specialist Begaafd & Speciaal; en Specialist Verrijkingsonderwijs. Eleonoor is auteur van diverse boeken over begaafdheid. Zij publiceerde onder andere 'Begaafd begeleiden', 'Aan de slag met Slimme kleuters', 'Goed onderwijs voor begaafde leerlingen' en 'De Gids, over begaafdheid in het basisonderwijs.'

In de eerste bijdrage zal Eleonoor richten op emotieregulatie bij begaafde leerlingen. Welke kennis is relevant en wat zijn de consequenties voor het onderwijs.

Tijdens de tweede lezing wordt de focus gelegd op dubbel-bijzondere leerlingen. Begaafde leerlingen die te maken hebben met een leer- of ontwikkelingsstoornis worden ook wel 'Dubbel bijzonder' of 'Twice Exceptional' genoemd. Voor deze leerlingen is de botsing tussen hun basale vermogen en hun basale onvermogen van grote invloed op hun functioneren. Wat is bekend uit onderzoek en wat impliceert dit voor de praktijk?

Lineke van Tricht

Bijdrage: Gelijke kansen in het onderwijs met behulp van academische taal

Lineke van Tricht werkte 14 jaar in het voortgezet onderwijs: eerst als lerares, later als schoolleider. In die tijd kwam zij steeds vaker (hoog)begaafde leerlingen tegen. Zij vond dat er in het VO weinig expertise was op dit gebied en wilde daarin verandering brengen. Zij deed de opleiding tot ECHA-specialist in gifted education en in 2008 richtte zij Bureau Talent op; expertise in de ontwikkeling van cognitief talent (10-18 jaar).

In het Europese Erasmus+ project Creating Equal Opportunities at School staat de zoektocht naar onbekend cognitief talent centraal. (Hoog)begaafdheid wordt vaak niet herkend onder kinderen van ouders met een migrantenachtergrond. Dat heeft (deels) te maken met een gebrek aan academische woordenschat en taalvaardigheid. In deze presentatie wordt kennis gemaakt met het programma dat deze leerlingen ontvangen, de achtergrond ervan en de resultaten tot nu toe. Daarna volgen tips hoe op de eigen school ongezien talent te herkennen en middels academische taal te ondersteunen.

Dr. Guido van de Luitgaarden

Bijdrage: Dagvoorzitter

Guido van de Luitgaarden is opgeleid als sociaal-pedagogisch hulpverlener en werkte in die hoedanigheid onder meer in het sociaal-cultureel werk. Hij was gedurende 16 jaar als senior onderzoeker en docent werkzaam bij Zuyd Hogeschool, lectoraat Sociale Integratie. Guido promoveerde aan de University of Salford (VK) op een proefschrift over oordeels- en besluitvorming bij vermoedens van kindermishandeling. Sinds 2006 is hij verbonden aan het Euregionaal Congresburo en het Centrum voor Educatie en Supervisie. Daarnaast is hij echtgenoot en (pleeg)vader. Ook is hij voorzitter van de Raad van Toezicht van het Steunpunt Mantelzorg Zuid.